

Beszámoló az EPSU Közép-Európa és Nyugat-Balkán Régiójának éves üléséről

Az EPSU közép-európai és nyugat balkáni területéhez, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Csehország, Magyarország, Koszovó, Macedónia, Montenegró, Szerbia, Szlovákia és Szlovénia szakszervezetei tartoznak.

A találkozó, 2018. június 26-27. között Szarajevóban (Bosznia-Hercegovina) került megtartásra.

Magyarországról részt vett:

BDDSZ: Szűcs Viktória

EVDSZ: Pinczés Ernő

HVDSZ2000: Király András, Herczeg Mária

KKDSZ: Csóti Csaba

A találkozó a női ügyek szemináriuma résszel kezdődött. A köszöntést követően a résztvevők rövid bemutatkozását követően Jan Willem Goudriaan EPSU főtitkár tájékoztatást adott az EPSU ügyeiről: Problémáik vannak a nemi egyenjogúság terjesztésében/bevezetésében. Az EPSU képviseli az ügyet és szeretné megújítani a munkát. Prágában a nőkonferencián elmondtuk, hogy komplex megközelítést igényel a kérdés. A Miniszteri Tanácsban szó volt a család-munka egyensúlyról. A kormányok együtt aláírták Göteborgban a Szociális Jogok Európai Pillérét (ESPR), ami egy új szociális dimenziója az EU-nak. Az EPSU-nak vannak kritikai észrevételei a szociális párbeszédéről, illetve beadtak egy keresetet is a köztisztviselőkre vonatkozóan. ESPR nem egy jogi eszköz, csak egy deklaráció, emiatt is kifejezték aggályaikat. Reméli, hogy a pillér csökkenti a nemek között egyenlőtlenséget. De folytatni kell a nyomásgyakorlást az országokban. Röviden vázolta az EPSU prágai nőkonferencia kulcspontjait: A nők tagsága a szakszervezetekben 60-70 %, a vezetőség viszont csak férfiakból áll. Hogyan tudjuk elősegíteni a női részvételt a vezetésben? Mit tud az EPSU segíteni? Milyen kihívások vannak? Mik a megoldások szakszervezeti és konföderációs szinten? Évek óta sok ország dolgozóit pressziók érik a fizetések miatt. Szóval a problémák mellett a megoldást, a segítséget is próbáljuk meg idehozni. Mit tudunk még csinálni? Szervezni a dolgozókat, megjeleníteni a nők hangját a társadalomban. Richard Pond dolgozik a tagszervezési kérdéseken.

Richard Pond: Az egyenlő fizetés témában a tanácsnak van két kutatása. Fontos megérteni a Gerder Pay Gap témáját: Gender Pay Gap (férfi/női fizetés különbsége) 15 %, ez átlag bérkülönbség. Prágában nagyon tiszta képet kaphattunk, arról, hogy nagy a bérkülönbség az EU tagállamokban. 2016-os adatokban látható, hogy a szociális és az eü-i szektor fizeteskülönbsége nagy. A legmagasabb Csehországban, Szlovákiában, nem értjük az okát. A női munka alul értékelt. A közigazgatásban jobb a helyzet. Szlovéniában csökkent a bérkülönbség. Csehországban nő a közigazgatás bérkülönbsége. 6 éves periódusban vizsgáldtak a bérkülönbség terén. A fizeteskülönbség az utolsó 5 évben nagyon keveset változott.

Kérdés: Mennyire lehet hatást gyakorolni a fizetésnövekedésre a nőknél, a nők által dominált szektorban. Nincs 100 %-os női szektor. Az alacsonyabb fizetésűek főleg nők. Az aláértékelése a munkáknak, női munkahelyeket jelentenek. Oktatás, képzésbe kell fektetni.

Sokat foglalkoztak a jó gyakorlatok gyűjtésével, de inkább csak az északi országokban vannak ilyenek. UK-ban fontos döntések történnek, ahol perek következtében jó gyakorlatok alakultak ki. Helyi szinten kell foglalkozni azzal, hogy mekkora a szakadék a nők és férfiak fizetése között, azért hogy szűkíthessük. Nem látja, hogy a tagszervezetek ezzel foglalkoznának, vagy ha igen, akkor nincsen erről tudomásuk.

Évekig egyes munkák igazságtalanul voltak elismerve és díjazva. Nőknek nem volt lehetőségük vezetői pozíciókat elfoglalni, az anyaság miatt nem fejleszthették a karriert, de ez ma változik. (Új-Zéland kormányelnöke gyermeket szült. A spanyol kormányban több miniszter asszony van...) Mit tehetünk mi a sztereotípiák lerombolásáért, hogy a nők munkája ugyanúgy legyen értékelve. Több országban 90 % a női ápolónő..., úgy tekintenek rá mint a női munka, de ezzel párhuzamosan egyre több a nő van, aki belép a férfiszektorba... pl.: hadiiparba. Szóval le kell rombolni a sztereotípiákat, és kiküszöbölni a diszkrimináció gyakorlatát.

Egy szerb résztvevő szerint, ez nehéz ügy, függetlenül attól, hogy karrier béli előhaladást kínál... nagy teher van a nőknél: dolgoznak, háztartást vezetnek, gyermeket nevelnek, mással is szeretnének foglalkozni, ki szeretnék harcolni a jogaikat...,

A térségben az a hiedelem, hogy a szakszervezeti alapszervezetek a férfiaknak alakultak, mintsem a nők számára, ezért nehéz a nőknek meghatározott pozíciókat elérni... A férfiak nagyon durván tudnak harcolni a pozícióikért, a patriarchátus még mindig fölényben van a térségben! Nincs olyan hangulat, hogy a nőket támogassák az előrehaladásban.

Makedónia: történelmi örökség uralkodik a térségben egyszerűen nem könnyű ezt áthidalni. Az idők/emberek változnak. Hozzáférhetőek az információk, olyan időben vagyunk, amikor az országok az EU-ba csatlakoztak, lesznek eltérő vélemények. Statisztikát el kell fogadni mintegy tényként. A szakmáinkban, a munkakörökben, különböző KSZ-eink vannak...

Munkáltatóink, kormányaink fel kell ismerjék a világtrendeket... a tézisek fontosak, szükségesek... nem haladjunk hátrafelé... egyes dolgokat meg kell változtatni.. Mi lenne a világgal a férfiaknak - nők nélkül és a nőknek - férfiak nélkül...

Horvátország (Bozica): a törvények nem engedik a diszkriminációt. Lassan haladnak előre... egyetlen törvény sem eléggé jó, ha nem tartják be... jó törvények vannak, de probléma az ellenőrzéssel és a felügyeleti mechanizmussal van, furcsa dolgok történnek. Nem találták meg az ellenőrzési módot az országban, hogy előre haladjon a nő, egyenlő esélye legyen, mint a férfiaknak.. A gyereknevelés, gondozás megakadályozza a nőket, nehézséget képez számunkra. Felveti, hogy ezen a tanácskozáson is csak 22 nő van, a nagyszámú férfikkal szemben... a struktúrában, vizuálisan nagyobb részben nőknek kellene lennie, a részvételük fontos. A közszektorban jelenik meg a nők többsége; fontos, hogy a fizetést, és az önbizalmat emeljük... a jövő az eü-ben és az oktatásban van...

Boris Plesa: 11 éve alatt nem kapott olyan megkeresést, hogy kisebb fizetést kap egy nő/férfi... tehát nincs ilyen probléma... Soha nem engedné meg, hogy diszkriminálják.

Richard Pont (a panel zárásaként): Kulcsfontosságú a prágai záradék, amely megvalósításával sok munka áll előttünk, közösen kell dolgoznunk, mert csak így tudunk előre haladni. EPSU-ban eltöltött ideje alatt sok kérdésben előre haladtak különböző területeken. Aki itt van az EPSU-ból, az tudja, hogy az EPSU képviseli a nőket, hogy nagyobb számban legyenek jelen a titkárságon a nők. Közösen kell a problémát megoldani, folytatjuk.

Ivana Brenkova (a régió női ügyek felelőse), felolvassa a prágai nyilatkozat 6. alap elvét:

1. Gazdasági függetlenség a nőknek és a férfiaknak egyaránt.
2. Az egyenlő munkáért és egyenlő értékű munkáért egyenlő díjazás.
3. Egyenlőség a döntéshozatalban.
4. Méltóság, integritás és a nemi erőszak megszüntetése.
5. Szolidaritás és támogatás az EU-n kívül és nők számára.
6. A nemi szempontok integrálása valamennyi politikai területre.

Majd megjegyzi, hogy az oktatáshoz való egyenlő hozzáférés témában egy új konferenciát fognak szervezni a jövőben.

EPSU Regionális ülés:

A köszöntők után az ülés elfogadta az ülés napirendjét és az előző (Podgoricában tartott) regionális ülés emlékeztetőjét.

Házigazda Samir Kurtovic (Bosznia-Hercegovina) megnyitó beszédében ismertette a Bosnyák helyzetet, ami véleménye szerint nagyon bonyolult. A szakszervezetekkel az együttműködés magas szinten van. Új elnöke van a szövetségnek. Egy csoport elhagyta a kongresszust, nem voltak határozatképesek a tisztújításra. A kormány nem akar beszélni azzal a szakszervezettel, akinek lejárt a mandátuma. A törvények társadalmi egyeztetés nélkül kerülnek elfogadásra. Ágazati szakszervezetek jól végzik munkájukat. Ő az állami közigazgatást képviseli (minisztérium, adóhivatal, BV-intézmények, bíróságok). Az utolsó 6 hónapban kollektív szerződéseket tárgyaltak, nehéz volt, mert egy KSZ felöleli az összes kategóriát. Az új KSZ-vel bővítették a szakszervezeti tagok jogait. A KSZ csak a szsz-i tagokra vonatkozik az államigazgatási szerveknél. Nagyon modern KSZ-t kötöttek, felajánlotta, hogy használják más országok is mintának. Az ágazati szakszervezetekből, az energetikai dolgozók elnöke - aki jelen van -, aláírt egy olyan KSZ-t, ami bizonyos szempontból jobb, mint az övék. Küldetésük, hogy megnyissák teljes egészében a világot az emberek előtt. Eddig nem foglalkoztak a tagokkal, szeretnének minden tagot megközelíteni. Eddig az ágazati szakszervezetek elnökei nem voltak megközelíthetők, úgy ahogy kellett volna. A szakszervezetek elnökei Boszniában nagy vizsga előtt állnak. A munkáltatókkal/igazgatókkal szemben. Boszniában kifejezett a politikai szegmentum, még ebben az évben választás is lesz. A győztesek, és az ellenoldal sok figyelmet szentelt a szakszervezeteknek, függetlenül a szakszervezetek a politikától és nem is szeretnék, hogy a politika befolyással legyen rájuk. Úgy véli, hogy az önálló szakszervezetek elnökei nincsenek olyan kapacitással amilyen kellene, hogy legyen. Nem nyújtanak olyan segítséget, amit kellene. Ő vezette a kongresszust, az elnökválasztást. A többség egy embert választ, és egy szavazat hiányzott, így ma sincs a szövetségnek elnöke, nincsenek szerveik. Emiatt minden ügy az ágazati szakszervezetre transzferálódik. Növekedett az idén a tagok száma, felismerték az átláthatóságot a nyitottságot a tagok ügyei irányt. 4 képzési moduljuk van. Véleménye szerint, ha a tagság képzett és jól ismerik a KSZ-eket, az alapszabályt, akkor ez a tag jól reprezentálja a szakszervezetet.

A megbízottaknak tisztességes embereknek kell lenni. A legnagyobb baj, hogy azok a személyek nem akarnak vezetők lenni, olyan emberek jönnek, akik nem tudnak odaadón dolgozni.

Boszniának két entitása és bonyolult alkotmányos rendszere van; kantonok vannak, saját alkotmányokkal, minden kantonnak van kormánya, miniszterei... Nehéz összehangoltan

dolgozni, mi történik az államban a föderációban, a kantonokban. Az állami szervek szakszervezete az egyetlen reprezentatív szakszervezet, egységesek és önállóak. D-K Eu-i szakszervezetek készítettek egy közös nyilatkozatot: (Macedon, Montenegró, Szerb,) amelyben vállalják, hogy meghatározott projekteket dolgoznak ki, képzéseket, játékokat szerveznek.

Szóvá tette, hogy az EPSU, PSI nem áll ki mellettük, az ő véleményük (kisebbség) eltörlődik a nagy, nyugati országok véleménye mellett.

EPSU Prioritások 2018-2019 Közép és Kelet Európa.

Jan Willem Goudriaan: A régióba sok ország tartozik. Az EU területén zajló választások után egyre láthatóbbak a problémák, ilyen a Lengyel-, Francia- és Magyarország is. Belgiumban és Csehországban a populista erők kerültek hatalomra, ami befolyásolja az egész diskurzust EU-ban. EU miniszterek tanácsában aktívak voltak, sokat foglalkoztak a víz direktívával... de láthatóan az EU nem akar a kérdéssel foglalkozni.

Az EPSU úgy véli, hogy az EP választásokat követően, a 2019-es választások után, a demokraták gyengülni fognak, meg fog gyengülni a munkájuk. Minden nehezebb lesz, mert a súlypont áthelyeződik a jobboldalra és kevésbé lesz befolyásunk a dolgozóknak.

A szakszervezeti értékeink: egyelőség, szociális igazságosság, szolidaritás nem a jobboldal értékei. A neoliberais politika folytatása. A szélsőjobb progresszív szoc. politikái. Mi, akik tagjai vagyunk a szakszervezeteknek és közszolgálatoknak, az ilyen politikáknak vagyunk az áldozatai. A bizonytalan munkahelyek a kizsákmányolás felé vezetnek, ezzel tisztába kell legyünk, sok progresszív kampányt kell folytatnunk. A fizetések megvágása a fizetések befagyasztásáról (magyarországi példa) bizonyára holnap többet hallhatunk. A kollégák szoc. eü-ágazatból fogják mondani, hogy nemcsak a fizetések hiányoznak és a tárgyi feltételek is. Ezek mindenütt nyomon követhetők. A privatizációs politika, a magáncégek liberalizációja. Sok országban a szakszervezetek sikeresek voltak a harcukban, a privát és a közszféra bére nőtt, a kutatások és a szsz-i tapasztalatok után szembe szálltak számos helyzetben és megakadályozták a folyamatot, az EP-ben és EU Tanácsban. A megszorítások amit alkalmaztak, a szociális pillérrel más dimenzióba kerülnek. Komoly eredménye az ETUC/EPSU nyomásgyakorlásának, és a nemzeti nyomásgyakorlásoknak, hogy az EU bekapcsolja a szakszervezeteket a gazdasági reformokba. Mi nem vagyunk elégedettek a Szoc. Pillérrel, mert nem jogi eszköz, nem kötelező dokumentum, hanem egy dekrétum. Mit jelent akkor ez az egész, ha ez nem kötelező. Az államigazgatási dolgozók konzultációs jogáról is tárgyaltunk a bizottsággal, ez egy jó megállapodás... csak alá kellene írni... Emiatt az Európai Bizottság ellen bírósági eljárást indított az EPSU, bár nem biztosak a sikerben, de jó érveléseik vannak.

Az átlátható és jó munkafeltételek a munkavállalók számára, információ adás a munkáltató részéről... pl. a szerződés lejárt előtt. Digitális gazdaságban, platformokban dolgozóknak nincsenek jogaik, ezeket szeretnék előremozdítani. A bizottság javaslatába kell tenniük javaslatokat. Biztosítani számukra bizonyos védelmet, ez az, amire törekszik az EPSU.

Kiemelte, hogy az eü-i szektorban dolgozók szeretnék, hogy a munkaidő direktíva rugalmasabb legyen, amely védelmet nyújt. Egyes m.tatók szerették volna, hogy legyen ügylet az intézményben, de a bizottság nem fogadta el. Hatékony volt az EPSU a kiküldetés irányelv felülvizsgálatakor.

Szülői szabadság irányelv, legyen fizetett szabadság, de a kormányok nem akarnak ilyen direktívát, azt mondják, hogy ez ne legyen eu-s szabály. Munka-magánélet egyensúly témában elérték egy kompromisszumot.

Sztrájkjoggal is foglalkoznak, hiszen a kormányok akadályozzák a minimum szolgáltatásokkal a sztrájkjogot, bérkampányt is folytatni fogják. A nyugat eu-i cégek, alacsonyabb béreket adnak, a K-EU-i országok dolgozóinak a K-EU-i telephelyeiken. Ha nő a munka, akkor nem fizetik meg a többletmunkát, emiatt is kampányt folytatnak..

Nem tudja mi történt, hogy elmaradt a szerb kollégák felé a szolidaritás, kérte erről beszéljenek külön. A kollégák többsége tudja, hogy sok szervezetnek adtunk támogatást, üzenetekkel, küldtünk levelet a kormánynak, stb.. nem tudja mi történt, de megpróbálják kijavítani..., mert a szerbeket is támogatják.

Beszéltünk a női egyenjogúságról, pl. Prágában. A téma jelentős szerepet fog kapni a dublini kongresszuson is. A női egyenlőségi kampány, egyenlő fizetés és egyenlő jogok.. 2018. márc. 8-i kampány. PSI is kapcsolódik hozzá. Ez egy új fejezet lesz a munkában.

Ha a KSZ tárgyalásoknál lenne kérés feléjük, pl. nők helyzetének előmozdítása témában, forduljanak bizalommal, mert az EPSU támogatást nyújt.

Az EPSU kongresszuson is várja az arányos részvételt. 2 fő/ szervezet (1ff és 1nő) ha 2 ff-t küldenek, nem jöhetnek!

2017-ben több mint 50 fiatal szakszervezeti tag találkozott és egy éve dolgoznak hálózatban, több mint 100-an vannak. Látszik, hogy nem küldött minden szakszervezet képviselőt a fiatalok hálózatába. Kéri, hogy minden szervezet küldjön olyan személyt, aki részese lehet a fiatalok hálózatának. Az energetikai szektorban aktívak. Az eü-szektorban is aktívak.. Ezek a prioritások az EPSU-ban. Sokat beszéltek a bevonásról, a munkáról, és még sok a tennivaló. Köszöni a munkát, folytatni fogják. Mert csak így lehet a szakszervezeti tagok státuszát javítani.

Montenegró: EU-i munkaidő direktíváját be kell vinni az államok törvénykezésébe. Túlórára vonatkozó fontos szabályokat rögzít.

Jobboldali pártok, beígérnek mindent, de végül nem valósítják meg, azzal az indokkal, hogy hogy nincs elég pénz. Jusson csak eszünkbe Törökország Erdoganja... továbbá nincsenek munkaprogramban sem összhangban a mi munkaprogramunkkal.

2 nap

Téma: Az ETUC következő és az EPSU Dublini Kongresszusára való felkészülés.

Jan Willem Goudriaan: 2017. októberben/novemberben volt a PSI kongresszus. A PSI célkitűzéseit, beszámolóját elfogadták.

2018. novemberben lesz eldöntve ki fogja képviselni az EPSU-t az ETUC 2019. május 6-i kongresszusán. **Kéri, hogy a konföderációs küldöttekről nemzeti szinten érdeklődjenek, hogy az EPSU is össze tudja állítani a saját delegációját.** A delegáció biztos tagjai az EPSU alelnökei és a küldöttek, ügyelnek az arányos női részvételre is. EPSU delegációként természetesen EPSU-ként szavaznak.

2019. június 4-7. között tartja az EPSU következő tisztújító kongresszusát. Az ír szakszervezetek számára ez különleges időszak Írországban. Egyrészt a 100 évvel ezelőtti események megünneplése miatt– különleges időszak –, hiszen akkor volt az ír függetlenségi harc, amit a szakszervezetek támogattak.

Mindemellett 2019-ben Európa Parlamenti választás is lesz.

Természetesen az EPSU megkezdte a kongresszusi előkészületeket. Választás is lesz, a jelenlegi elnök nyugdíjba megy. Josef Krejbych szintén nyugdíjba megy. Kiküldésre került az első szövegterv. 3 fő téma: kihívások a közszektorban, mit várunk a következő években, mit tudunk fejleszteni EU szinten. Közsférás szakszervezetek jövője? – Hogyan tudunk erősödni együtt (az ETUC-al)? Hogyan tudjuk erősíteni a hangunkat? Keresik a kongresszusi felszólalókat, akik szívesen beszélnének a jövő szakszervezetéről, víziókról, megoldásokról. Ha van ilyen igény, jelzést kér. Szeretnének bemutatni sikeres kampányokat, illetve a fiatalokat is bevonják. Szeretnék, ha egy erős fiatal hálózat lenne, ami még jobban megerősödik. Kulcskérdésként kezelik a szakszervezeti vezetők jövője témát, a fiatal vezetők továbbfejlesztését és a tagszervezést. Továbbá a nemi egyenlőség kérdése is téma lesz. Köztudott, hogy a Toulouse-i kongresszus után, néhány szervezet kapott tagszervezési támogatást, amit szeretnének folytatni. Sok szakszervezetnek a stagnál a tagsága, egyes ágazatokban nő a dolgozók száma, így a változatlan tagság mellett is csökken a szakszervezeti sűrűség. Sok szakszervezet elvan magával és nem figyel a másokra. A közsférásban jellemző probléma a privatizáció. Egyes területek jól szervezettek, mások kevésbé, szóval ez is egy ok, hogy növeljük a tagságot. Ha van javaslat vagy ötlet a tagszervezéssel kapcsolatban, akkor keressük őt, vagy Richárdot. A magyar szakszervezetek is próbálnak együtt dolgozni a tagszervezési témán, megnézik, hogyan tudunk segíteni. A kongresszuson alapszabály változtatás is lesz. Szintén ez a javaslat is köröztetve lesz. Kis módosítási terv van előkészítve.

Nagyon fontosnak tarja, hogy a fiatalok részt vegyenek (2 fő) az Executive Board-ben. Az elektronikus szavazás lehetőségét szeretnék felvenni az alapszabályba.

Hangsúlyozza, hogy az alapszabályhoz 2/3-os támogatás szükséges a kongresszuson.

EPSU-nak van kerete a részvételi támogatásra. A Végrehajtó Bizottság elfogadta a szabályokat a finanszírozásról. Szükséges a szakszervezeti tagdíj befizetése, a nemi egyenlőség biztosítása, ha pl. 2 főt küldhet egy ország (1 nő- 1 férfi kell legyen!) Ebben a régióban a támogatott helyek a következők: Bosznia 4, Horvát 3, Cseh 4, Magyar 2, Montenegró 2, Szlovákia 2, Szerbia 2. Az országoknak el kell döntenie ki megy a kongresszusra. AZ EPSU megemelte a költségvetést 70- 72 főre. De Írország drágább, mint Toulouse volt. Kéri, hogy az országok döntsék el kik lesznek a küldöttei. Minden információ megtalálható az EPSU honlapján. A kongresszuson új elnököt választunk. Hallott néhány kollégáról, aki érdeklődik, de ebben a pillanatban még nem tiszta, ki lesz a jelölt. Jan Willem fog pályázni a főtitkári tisztségre, tervei közt az szerepel, hogy még hatékonyabb legyen az EPSU. A sztrájk témájának külön figyelmet kíván szentelni. Több fókuszot kívánnak fektetni a fejlődésbe.

A kiadásokról: A jövőben folytatják az éves regionális találkozókat. Arra a kérdésre, hogy Pótolják -e Josefet, két válasz van: 1.) Nem lehet 26 évet pótolni, behozni... Nem találnak még egy Josefet, akinek ilyen erényei tudása és tapasztalatai lennének. De keresik az utódját, Fontos szerepe lesz az utódnak a szervezésben, és abban, hogy hogyan lehet növelni a szakszervezet erejét. 2.) Keresik az utódját. Ha tudunk valakit, aki lehet jelölt javasoljuk. Így a regionális munkát folytatják, az anyagiak is rendelkezésre állnak.

A jövőben a nagy konferenciákat Brüsszelben rendezik, vagy egy-egy egyes témák megbeszélését az egyes szektorban folytatni fogják. Közép EU-i országok tagszervezési támogatását is folytatni fogják. Szeretne több személyzetet, több lehetőséget, be kell fektetni a munkába és meg kell erősíteni. Számos nehézség és kihívás van Nyugat és Kelet EU-ban is.

1 eurocenttel emelni szeretnék a tagdíjat 2020 -ra a következő kongresszuson, de ezt még megbeszéljük novemberben VB tagokkal. Kérdés esetén ad bővebb tájékoztatást.

Borisz Plesa: Felhívja a figyelmet, hogy novemberig lehet módosítókat küldeni az alapszabályra és a programra. A kongresszusi részvétellel kapcsolatban megismétli, a résztvevők: Végrehajtó bizottsági és állandó bizottsági tagok. EPSU Végrehajtó Bizottsága dönti el, hogy hány szponzorált hely van. *Mi van akkor, ha valaki maga akarja finanszírozni a részvételt, annak lesz-e szavazati joga vagy sem?*

Örül, hogy bejelentette Jan Willem a főtítkári jelölést.

Egy szerb kolléga javasolja, hogy a kongresszus előtt legyen a regionális találkozó (Szerbia a soros), így Joseftől is el tudnánk búcsúzni és fel is tudunk készülni.

Jan Willem: nem lehet előre hozni a következő kongresszus elé a regionális ülést. Saját szakszervezeti mandátum van, nem országos, azaz egyéni szavazás. Mindenkinek joga van részt venni és szavazni. Borisnak válaszul mondja: Ha kifizeted a delegáltat, akkor van joga szavazni, hozzászólni, részt venni. Számos szakszervezetnek van finanszírozási problémája, mi ezt a támogatást tudjuk felajánlani. ismét felhívja a figyelmet, hogy a női kvótára figyeljenek! (Ami igaz a PSI és az EPSU testületeiben való részvétel esetében is, különösen az ifjúsági bizottságra.)

A két napos találkozó az országbeszámolókkal zárult, melyek lényei pontjai röviden foglaltam össze:

Szerbia: A szakszervezet nem tudja a folyamatokat befolyásolni. Hatalomnak van döntő szerepe. Nincs érvényes munkáltatói szervezet, mert a munkáltatók 4 %-át képviselik összesen. Az egész reál szektornak van KSZ-e, de nincs kiterjesztett hatásuk. A kis munkáltatói szervezet, kisszámú aláíróra vonatkozik. Ahhoz, hogy reprezentatív legyen 50 %-kell legyen a tagja. Az egész reál szektor meg van fosztva a KSZ kiterjesztésétől. Recesszió volt, idén és az előző két évben van fejlődés, nagy ára van. Csökkentek a fizetések és a nyugdíjak. 20-22%-al csökkentették a fizetéseket a verseny, és 10%-al csökkentették a béreket a közsférában. A szakszervezeteknek kötelezettsége ennek rendezése. Vita van arról, hogy kell-e, vagy nem kell sztrájk törvény. Szerinte kell, mert szabályozza a jogokat és a kötelezettségeket. Lock out-ot alkalmazhat a munkáltató. Lemondhatja a munkát fizetési kötelezettség nélkül, amikor úgy gondolja, hogy kárt szenved. 2014-ben meghozták a törvényt a közszektorban való foglalkoztatásra. A teljes közszektorban 55 év az átlagéletkor, nincs lehetőség új munkaerő teremtésére a közszektorban. Átlagbér 420-430 euró között van. 312 euró a minimálbér. A szakszervezet reformja fontos és szükséges. Probléma az akciók szervezése a fiatalok motiválása.

Montenegró: energetika, lakásügy, egészségügy.

Nagy a szakszervezeti szervezettség 80 %-ban. 44-50 %-os szervezettség az energetika területén. Eü-ben két reprezentatív szakszervezet van, ebből az egyik az EÜ-i önálló szakszervezet a szervezettebb. 32 eü-i intézményben 40-90% munkavállalót számlál, ami átlag 60 % os szervezettséget jelent. 70 % igazságügy, 80 % a lakásügyben, a rendőrségnél több mint 90 %-os a tagság A trend növekedést jelez. A rendőrségnél stabil a helyzet. Az energetikában a tagság csökkent. A villanygazdaságban is stabilizálódnak a tagok. Eü. önálló

szakszervezet 6 %-os csökkenést jelez. Új szakszervezetek alakultak, pl. az orvosi kamara megalakította az orvosi szakszervezetet. Új törvényt hoztak. Igazságügynél komplikáltabb a helyzet. A helyi önkormányzatban a szakszervezetek száma nő.

Az Eü.-i önálló szakszervezet, okán külön törvény van az eü-i fizetésekről, a törvény módosítva lett rövid idő alatt, szorzókat alkalmaznak. Határozott idejű szerződéssel foglalkoztatnak, később ügynökségek által kapnak munkát, ami nem jó. Nincsenek KSZ-ek. A dolgozók túlterheltek. Lakásügyben van KSZ. A határozott időre kötött szerződések 2 év után határozatlan idejű szerződéseké válnak. Rendőrség: betartják a törvényeket. Eü-ben fontos a szociális párbeszéd. Kormány lassítja a tárgyalásokat, limitált a találkozók a miniszterekkel. 560 euró a fizetés átlag. Az Eü-ben nőttek a keresetek az ügyeletekkel 600 euró a plafon, a főnővér 550-780, orvos ügyelettel 1300 eurót kap. Energetika negatív irányzat. Szszi akciók: KSZ-re a kormányzati politikákra vonatkoztak. Női/íjfűsági kérdések. Nem voltak radikális akcióink.

A magyar jelentést ld. külön mellékletben.

Szlovénia: a munkaerőpiacon lévők többsége nem ismeri mi a szakszervezet és mi a dolga. Fontos, középiskolán, egyetemeken bemutatni a szakszervezeteket. A szociális párbeszéd működik. Gazdasági és Szociális bizottság van az energetikában. Minden ügyet, ami a munkavállalókra hatással van, azt ott megtárgyalják.

Szlovákia: Nagy a növekedés a szektorbeli KSZ-ben. A probléma a túlmunkával és a munkaidővel van. Bizonyos szektorokban 2,5 órával kevesebbet dolgoznak. A munkavállalók /szakszervezeti tagok elégedettségi szintje csökkent. Cél, visszahozni az elment munkavállalókat Szlovákiába. A szlovák nyugdíjasok 440 euro-t kapnak, ez egy átlagos nyugdíj. Korhatár magas. Az átlagbér 1190 euró. Az eü-i intézményben és az idősellátásban: szeretnének minél több fiatal foglalkoztatni, törekvés van a 10 %-os fizetésemelésre. Sikerült további juttatásokat kiharcolni. Hiszem, hogy sikerült a KSZ-ekben juttatásokat elérni. Meglepőek számára a montenegrói adatok, gratulál nekik. A fiatalokat nehéz szervezni. Nem tudja ki fogja Szlovákiában tovább vinni a szakszervezeti feladatokat. 2 év múlva választás, szociális baloldal, híd koalíció, meglátják, hogy a 2020 márciusi választások mit hoznak, eddig sikerül a juttatásokat megtartani és a párbeszédet fejleszteni.

Csehország: Népeségfogyás, migráció, 5,4 millió munkanélküli. 240 ezer betöltetlen munkahely van. Az átlagbér 1265 euro, kicsi a növekedés. Minimálbér 488 euro, itt is van egy növekedés. 3 euró a minimálórabér. (a GDP 5 %-os.) A hiány 4,3 %. A tárgyalások a szakszervezetek és a kormány között: a 2018-as évet összehasonlítja az előző kormánnyal, amikor sikerült a közszféra fizetését emelni. Június 1-jétől a bér 2,4%-al nő, 15 %-os lesz a pedagógus béremelés. 10 %-os növekedés az egészségügyben. Sikerült a tűzoltóknak növelni a keresetüket 2017-ben, 24 % ot kaptak 3 lépcsőben. Kultúrában van KSZ, és magasabb szintű a közigazgatás. Faipar, vízgazdálkodásban van KSZ 1160 euró a bérátlag ezen a területen. A pénzügyminisztérium bevezeti a nyugdíj és a munkanélküliség biztosítást, ez azért probléma, mert az eszközöket nem biztosítják mellé. Fokozatosan sikerül növelni a kereseteket. 2017-ben 7%, 2018-ban másik 7 %, továbbá KSZ-be van +5 %-os növekedés. Nincs ágazati párbeszéd a gáziparban., ez bizonytalanságot, félelmet ad.

2017-ben választás volt, ebben a pillanatban azt látják, hogy a szociális demokrácia tönkrement (7%)-kapott, ez egy nagy visszaesés. Hosszú idő után sikerült tárgyalást folytatni

a kormánnyal, és ez folytatódni fog, ahogy látható a következő hetekben. A szakszervezeti munka a szektorban, pozitív kampány van, aktívak a konföderációnál is. 3 éve sokat dolgoznak a kampányokon, amik segítettek, hogy növekedjenek a fizetések. A munkáltatók nem akarnak tárgyalni. A tagtoborzást csinálják, a szakszervezeti tagság életkora magas, szeretnék fiatalokat bevonni.

Horvátország: 2017-ben KSZ-t írtak alá az állami alkalmazottakra, vám adóhivatal, eü. szoc. ellátás, közép és felsőoktatásra. Ezek a KSZ-ek javítottak az anyagiakon. Aláírtak egy 6 %-os bérvisszatérítéssel kapcsolatos szerződést. 2009-ben volt ez, 2017-ben állították vissza 3 ütemben. Bonyolult is volt 4 év alatt. A válság (2009-2017-ig tartott). A fizetéseket a közszektorban ki kell egyenlíteni a magánszektor szintjére. A szsz-i tevékenység az állami és közszolgálatokban: Várják a keresettekkel kapcsolatos tárgyalásokat. A kormány az eurózónához való csatlakozást bejelentette. Csökkent a GDP adósság és a formális kritériumoknak eleget tesznek, az esetleges EU zónába való belépésről (2022-ről beszélnek). A szociális párbeszéd közvetetten a Gazdasági Szociális Tanács révén valósul meg a kormánnyal. Ez a rész funkcionál, de nem elégedettek a megállapodásokkal. Részt vettek a TB törvény módosításban, változni fog a hivatalokra vonatkozó törvény is. Vannak KSZ-ek, jobb anyagi helyzettel. Helyi önkormányzatokkal KSZ-eket írnak alá, országos szinten kb. 50 ilyen van. Szeretnék a 3 %-os fizetéscsökkenést visszaállítani, bekapcsolódní a fizetésemelésekkel kapcsolatos tárgyalásokba. Ez a minimum. A kormányzat megmutatta, hogy bekapcsol minket a szociális dialógusba. Az egészségügy közjó! Az egészség alapvető emberi jog. Az általános javakért is harcolnak.

Makedónia: A közszektor hatékonyságának fejlesztése a téma (kiszervezés). Keveset tettek a problémák áthidalása érdekében. Módosítják és kiegészítik a Mt.-t, illetve előkészítik alatt áll a szakszervezetekről szóló törvény. Az általános KSZ nem érvényes a közszektorra, de a rendelkezéseit alkalmazzák. Az eü-i dolgozók bérnöveléséről tárgyalnak, 5%-os béremelés várható októberben, védelmi szektorban 10 %-kal növelik.

Bonyolult a helyzet, a szakszervezetek válságban vannak, az EPSU segítségét kérik. Problémák voltak a konföderációikkal, kérik az EPSU segítségét. Van szakszervezeti törvény, de nincs itt újdonság. Az a fejezet, ami az Mt.-ben volt áttették a szakszervezeti törvénybe néhány új szakasszal kiegészítve, ami káros a mozgalomra. A tervezet szerint: 10 fő alakíthat szakszervezet. 3-4 szövetség van (régiek) és ők akarnak harcolni, mi pedig másik oldalon vagyunk, ezért nem egységesek. Szocdem kormány van, aki a magánszektor nyomására csökkentheti a béreiket. Sztrájkolóknak 10 %-al kevesebb bért kaptak, most perlik, hogy igazságtalanul csökkentették a fizetésüket. A bíróság korrumpált, Strasbourgig is mennének. EP-hez fordulhatnának, de nem EU-s tagok., ezért kérik az EPSU segítségét. Sok probléma van bizonyos szektorokban, nem tartják tiszteletben a törvényeket, a törvény szerint amunkavállalóknak fizetékieskiegészítés jár, de nem valósul meg a gyakorlatban, bírósághoz fordulnak, minisztériummal tárgyalnak, 20 év után KSZ-t írnak, egy kicsit optimista, de ezt realizálni kell. Szükséges nekik a segítség a céljaik megvalósításában.

Jan Willem: Köszöni a beszámolókat. Kéri, hogy adjuk meg a szakszervezet fiataljainak nevét, elérhetőségét az ifjúsági hálózathoz.

Szlovák kollégák kihasználták az EPSU lógót. Ezt még lehet használni, láthatóvá tesz minket mint feleket. A kampány folytatódik a bértárgyalásokban. ETUC az eu-i mozgalmat illetően a következő lépésről kell gondolkodni, ez pedig a Kollektív tárgyalások erősítése, ami

mindenhol gyengül. Ezen munkálkodni kell, hogy erősödjön. Nem tudunk önök helyett lépéseket tenni, tárgyalni, akciót csinálni... Mi beavatkozhatunk, de nem bújhatunk a más bőrébe.

A sztrájk soráni nehézségekre: a tagok félnek sztrájkba lépni, az EPSU támogatást nyújt, fontos támogató levelet küldeni nekik, hogy tudják, hogy nincsenek egyedül, az pedig egy jelzés a munkáltató, kormány felé, hogy nézik mások is mi történik.

Hangsúlyozta a fizikai támogatást is, említve a demonstrációkat, ha tudnak eljönnék... Ezzel is megmutatják, hogy nincsenek egyedül, s azt hogy van támogatás. Nem jelent biztos győzelmet, de nincsenek egyedül.

Josef Krejbych: felhívja a figyelmet, hogy a végrehajtó bizottságba, állandó bizottságokba való jelöléssel jó megismerkedni mindenkinek. Még mindig szabadok egyes helyek, a VB-t illetően, elégedett, hogy vannak az országainkból, és ha több ember van a régióból, akkor több tolmácsot is kell adni.

Bosznia, meg van osztva. Nehéz a föderáció és a bosnyák köztársaság között. Szükség van rá, hogy jelöljünk egy elnököt is.

Az állandó bizottságokban egy fő a tag és egy helyettes kell jelölni. Végig veszi az országok képviselői részéről történt változásokat. Eü-i, Szoc. Bizottságot illetően, nincs változás, Magyarországnak egy szabad hely van még, Szűcs Viktória a képviselő, és jó lenne, ha lenne egy helyettes a szoc. eü- i részéről.

Jan Willem: 2 állandó bizottság lesz, a kongresszuson (Social Dialogues, European Policy).

Állandó bizottságba lehet delegálni ősszel és tavasszal.

Következő regionális ülés, Szerbiában lesz, 2019 őszén, Belgrádban.

Az összefoglalót készítette: Szűcs Viktória, BDDSZ elnök